

Nr. RI17.0080 (2017)

Betreft: Resultaten gemeentelijk fraudeteam (woon- en adresfraude)

Aan de leden van de Gemeenteraad

Inleiding

Op dinsdagavond 11 juli 2017 vond in de schouwburg De Kampanje een themavond plaats over het onderwerp 'ondermijning', ofwel hoe de 'onderwereld' verweven raakt met de 'bovenwereld'. Een goed gevulde zaal, met onder meer collegeleden van de Noordkop-gemeenten en raadsleden van de gemeente Den Helder, werd door diverse deskundigen geïnformeerd over ondermijning, het herkennen, de gevolgen en de aanpak hiervan. Sprekende voorbeelden maakten de presentaties levendig en leidden tot interessante discussies. Als slotwoord gaf de griffier van de gemeente Den Helder aan dat het goed zou zijn dat deze zeer nuttige bijeenkomst vervolgd krijgt. Een goed moment derhalve om u in deze raadsinformatiebrief over de resultaten van de inzet van het gemeentelijk (woon)fraudeteam, dat al enige tijd binnen onze organisatie actief is, op de hoogte te brengen.

Woon- en adresfraude

Het huidige kabinet heeft fraudebestrijding hoge prioriteit gegeven. In de *'Nota Rijksbrede Aanpak Fraude'* wordt het tegengaan van woon- en adresfraude als een belangrijk onderdeel van de algehele fraudebestrijding beschouwd. Ook de gemeente Den Helder heeft de strijd aangebonden met deze vorm van fraude en misbruik.

Het bestrijden van woon- en adresfraude staat de afgelopen jaren steeds meer in de belangstelling. Dat is niet verwonderlijk. Onrechtmatige bewoning, doorverhuur, dubieus woninggebruik, overbewoning en adresfraude grijpen direct in de leefwereld van mensen in. Het heeft een negatief effect op de leefbaarheid van buurten en wijken waar het vaak al niet zo goed gaat. Het staat ook een eerlijke woonruimteverdeling in de weg. Verder is de veiligheid van mensen in het geding, doordat panden bijv. niet voldoen aan de geldende bouwvoorschriften en brandveiligheidseisen.

Fraude binnen de Basisregistratie Personen (BRP) blijkt vaak de basis te zijn voor allerlei vormen van fraude, zoals onder andere het onrechtmatig aanvragen van uitkeringen, toeslagen, kinderbijslag en studiefinanciering. Het kan ook een signaal zijn van mensenhandel en diverse vormen van uitbuiting, prostitutie, drughandel en hennepcultuur. Kortom: door misbruik te maken van een inschrijving via de BRP is het mogelijk woon- en adresfraude in diverse vormen te plegen.

Helders Plan van Aanpak

In het Regionaal Integraal Meerjarenbeleidsplan Veiligheid is *ondermijning* – naast andere vormen van criminaliteit – een belangrijk speerpunt daar waar het gaat om de bestrijding van fraude. Als onderdeel van ondermijning neemt woon- en adresfraude een prominente plaats in. Burgemeester Schuiling van Den Helder heeft – als lid van het Regionaal Bestuurlijk Overleg Politie (RBOP) en de Integrale Stuurploeg Ondermijning (ISO) - dit onderdeel 'omarmd' en was de bestuurlijke trekker voor de totstandkoming van een Helders plan van aanpak dat door gemeenten in Noord-Holland, maar ook daarbuiten, als format gebruikt kan worden en waarvan inmiddels al veel gebruik wordt gemaakt.

Gemeentelijk fraudeteam

Na de totstandkoming van het plan van aanpak in december 2015 is direct gestart met het opzetten van een gemeentelijk fraudeteam dat de focus heeft op woon- en adresfraude. Dit team bestaat uit medewerkers van alle afdelingen en vertegenwoordigers van de Politie en Woningstichting Den Helder. Met de inzet van extra toezichthouders BRP zijn inmiddels meer dan 1.000 adresonderzoeken uitgevoerd waarbij fraude, criminaliteit en uitbuiting van kwetsbare groepen en personen aan het licht zijn gekomen en zijn acties hierop uitgevoerd. Ook hebben er vijf grootschalige integrale controles plaatsgevonden op het gebied van kamerverhuur, waarbij diverse misstanden zijn geconstateerd en aangepakt.

Resultaten fraudeteam

Met de inzet van het fraudeteam zijn inmiddels – we zijn zo'n anderhalf jaar verder – behoorlijke resultaten gehaald, zowel op sociaal-maatschappelijk als financieel gebied. Hieronder een beknopt overzicht:

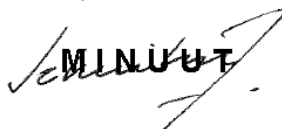
- diverse kwetsbare personen zijn uit schrijnende situaties gehaald en daarop is gerichte zorg gezet;
- kwetsbare personen zijn doorgeleid naar schuldhulpverlening;
- 16 uitkeringen Participatiewet zijn beëindigd (€ 224.000,- p/j);
- 1 uitkering bijzondere bijstand is voorkomen;
- meerdere terugvorderingen zijn geëist door onrechtmatig verkregen uitkeringen (circa € 110.000,-);
- 8 aanvragen om uitkering door matching van diverse info (w.o. BRP) en gerichte controles voorkomen (€ 112.000,- p/j);
- op meerdere uitkeringen is de kostendelersnorm toegepast;
- diverse gevallen van uitbuiting zijn en worden aangepakt;
- gericht onderzoek is uitgevoerd naar meerdere illegale woonunits in een bedrijvenloods;
- fraude m.b.t. een uitwonende studiebeurs is gemeld aan DUO;
- door de BRP-controles worden personen zichtbaar, die anders 'onder de radar' blijven;
- ook wordt duidelijk welke personen of groepen met elkaar omgaan. De vermoedelijke activiteiten die zij ontplooiën komen hierdoor sneller aan het licht;
- door de combinatie van BRP, Participatiewet en andere beschikbare informatiebronnen kunnen we nog beter het recht op uitkeringen vaststellen.
- N.a.v. BRP-controles zijn 4 hennepkwekerijen zijn ontdekt en inmiddels ontmanteld;
- meer dan 1.000 adrescontroles zijn uitgevoerd;
- er zijn 619 wijzigingen in de BRP doorgevoerd n.a.v. adrescontroles (volgens ministerie virtuele opbrengst van 619 x € 2.800 = € 1.733.200 voor de BV Nederland);
- mogelijke PGB-fraude is ontdekt en wordt inmiddels onderzocht en in kaart gebracht;
- fraude met WW-uitkeringen is gemeld aan het UWV;
- betere samenwerking tot stand gebracht met externe ketenpartners;
- bewindvoeringskosten zijn beëindigd; en
- dubieuze handelingen en verkeerde voorlichting door bewindvoerders worden ingedamd.

Zoals u kunt zien al een behoorlijke lijst die maar weer eens aantoonde dat dergelijke fraude en ondermijning niet alleen voorkomen in de grote(re) steden, maar ook in onze stad. Reden te meer een blijvende inzet te plegen op de aanpak hiervan.

Den Helder, 18 juli 2017.

Burgemeester en Wethouders van Den Helder,

burgemeester
Koen Schuiling

secretaris
Robert Reus

